

3. Я пізнаю світ. 2 клас: зошит з друкованою основою: у 9 ч. / І.В. Гавриш, Л.М. Булахова, Г.О. Жук, С.О. Доценко, Г.О.Калиновська, Т.В. Райська. Харків: СТЕМ ОСВІТА, 2026.

4. Цимбалару А.Д., Пархоменко Н.Є., Бондар І.Ю., Шумейко Ю.М., Котелянець Н.В., Агеєва О.В., Кондратова В.В., Калашнікова О.В., Козачище Н.В. Інтегрований навчальний посібник у 30 ч. (для реалізації інноваційного освітнього проєкту «Світ чекає крилатих у 2 кл.». К. : ТОВ «ОП «Світ чекає крилатих», 2023. 56 с.

5. Цимбалару А.Д., Пархоменко Н.Є., Бондар І.Ю., Шумейко Ю.М., Котелянець Н.В., Агеєва О.В., Кондратова В.В., Калашнікова О.В., Завалій О.М. Інтегрований навчальний посібник у 30 ч. (для реалізації інноваційного освітнього проєкту «Світ чекає крилатих у 3 кл.». К. : ТОВ «ОП «Світ чекає крилатих», 2023. 48 с.

6. Цимбалару А.Д., Пархоменко Н.Є., Бондар І.Ю., Шумейко Ю.М., Котелянець Н.В., Агеєва О.В., Кондратова В.В., Калашнікова О.В., Завалій О.М. Інтегрований навчальний посібник у 30 ч. (для реалізації інноваційного освітнього проєкту «Світ чекає крилатих у 4 кл.». К. : ТОВ «ОП «Світ чекає крилатих», 2023. 48 с.

КОНКУРС З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ ПЕТРА ЯЦИКА: ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ НАД ТЕКСТОМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ 3, 4 КЛАСІВ

Наталія ТІХОНОВА,

*старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»,*

кандидат педагогічних наук;

Світлана ДМИТРИЄВА,

*вчитель початкових класів, «Опорний заклад «Ліцей № 1 імені Героя України
Березняка Євгена Степановича Помічнрянської міської ради
Кіровоградської області»*

Актуальність підготовки учнів початкових класів до Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика сьогодні виходить далеко за межі звичайного змагання за призові місця. У контексті сучасних викликів, реформи Нової української школи (НУШ) та соціокультурної ситуації в Україні, ця робота є стратегічно важливою з кількох ключових причин:

1. Формування національної та громадянської ідентичності змалечку

Молодший шкільний вік – це період, коли закладаються базові цінності дитини. Конкурс, який носить ім'я видатного мецената Петра Яцика, пропагує престиж української мови. Підготовка до нього допомагає дітям усвідомити, що мова – це не просто шкільний предмет, а предмет гордості, маркер національної ідентичності та потужна м'яка сила. Це виховання патріотизму через дію та власні інтелектуальні досягнення.

2. Реалізація ключових засад реформи НУШ

Сучасний формат конкурсу ідеально перегукується із філософією Нової української школи. Підготовка до нього актуальна, оскільки вона орієнтована на:

- ✓ розвиток критичного та творчого мислення: Завдання конкурсу вимагають від дитини вміння аналізувати, зіставляти факти, відрізняти суржик від нормативного мовлення (що є основою медіагігієни та культури спілкування);

- ✓ формування комунікативної компетентності: творчі завдання вчать дітей висловлювати власну думку чітко, аргументовано, емоційно та грамотно.

3. Подолання мовних деформацій та суржику

У сучасному медіапросторі (соцмережі, YouTube, TikTok, ігри) діти споживають багато змішаного або калькованого контенту. Актуальність мовного редагування, яке є обов'язковим елементом підготовки, полягає в очищенні мовлення дітей від русизмів, кальок та сленгу. Вона закладає міцний фундамент культури усного та писемного мовлення, що полегшує навчання у старшій школі.

4. Психологічна адаптація та ситуація успіху

Для учнів 3-4 класів участь у такому масштабному заході – це перший серйозний досвід інтелектуального випробування. Системна підготовка знімає страх перед тестуваннями, вчить дитину концентруватися, розподіляти час та справлятися з хвилюванням. Окрім того, створення «ситуації успіху» під час підготовчих занять підвищує самооцінку учнів та мотивує їх до подальшого навчання.

5. Індивідуальний підхід та розвиток обдарованості

Підготовка до конкурсу дозволяє вчителю вчасно помітити лінгвістично обдарованих дітей, запропонувати їм завдання підвищеної складності й забезпечити індивідуальну траєкторію розвитку. Водночас інтерактивні методи підготовки (мовні ігри, ребуси, робота з медіатекстами) підтягують загальний рівень грамотності всього класу.

Висновок: підготовка до конкурсу імені Петра Яцика в початковій школі – це не натаскування на виконання однотипних вправ. Це цілісний процес розвитку мовної особистості, яка в майбутньому зможе вільно, грамотно та з гордістю представляти свою країну та культуру.

Для підготовки учнів 3-4 класів до Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика важливо підбирати завдання, які виходять за межі стандартної шкільної програми. Конкурс орієнтований на розвиток творчого мислення, мовну інтуїцію та вміння використовувати знання у нестандартних ситуаціях.

Пропонуємо розгорнутий методичний комплекс завдань, диференційованих за видами роботи з текстом. Усі вправи розроблені вчителем початкових класів Світланою Дмитрієвою з урахуванням вікових особливостей учнів 3-4 класів та специфіки конкурсу імені Петра Яцика.

I. Редагування текстів (усунення лексичних помилок, суржику та повторів)

Вправа 1. «Лікар для розповіді» (Заміна помилкових слів)

Завдання: Прочитай текст. Знайди і виправ слова, які вжито неправильно. Перепиши виправлений текст.

Матеріал для учня:

Зимою діти рішили зліпити саму більшу снігову бабу. Хлопчики побігли за лопатами в сарай, а дівчатка стали котити снігові шари. На слідуючий день баба була готова. Замість носа їй вставили морквину, яку принесли з кухні місяць назад. Всі були раді і приймали участь у веселій грі.

Ключ для вчителя: Зимою (взимку), рішили (вирішили), саму більшу (найбільшу), снігові шари (кулі), на слідуючий день (наступного дня), місяць назад (місяць тому), приймали участь (брали участь).

Вправа 2. «Геть тавтологію!» (Робота з повторами)

Текст 1: У цьому тексті занадто часто повторюється слово «ведмедик». Заміни його займенниками (він, його) або близькими за значенням словами (пухнастик, клишоногий, звірок, малюк).

Матеріал для учня:

Ведмедик

У лісі народився маленький ведмедик. Ведмедик був кумедний і пухнастий. Мама-ведмедиця дуже любила ведмедика. Влітку ведмедик шукав солодку малину. Скоро ведмедик виросте і стане великим і сильним ведмедем.

Текст 2: У цьому тексті занадто часто повторюються слова «діти, лісник». Заміни їх займенниками або близькими за значенням словами.

Матеріал для учня:

Діти в лісі

Сонячного ранку діти прийшли до лісу. Там діти зустріли лісника. Лісник показав дітям годівниці для лосів і козуль. Діти допомогли годувати тварин, зробили огорожі для мурашників. Дітям дуже сподобалося у лісі.

Текст 3: У цьому тексті занадто часто повторюються слова «Оленка, кошеня». Заміни їх займенниками або близькими за значенням словами.

Матеріал для учня:

Кошеня

Одного дня Оленка поверталася зі школи. Раптом біля дерева Оленка побачила кошеня. Оленка взяла кошеня додому, зігріла та нагодувала кошеня. Кошеня зраділо та почало гратися з Оленкою. Тепер в Оленки є найкращий друг.

II. Збагачення тексту художніми засобами

Вправа 3. «Оживи картину» (Доповнення епітетами та порівняннями)

Завдання: Текст здався художнику надто сірим. Доповни його прикметниками (епітетами) за змістом та встав порівняння замість дужок.

Матеріал для учня:

Прийшла (...) осінь. Дерева вдягли (...) вбрання. Листя падає на землю, наче (...). Сонце вже не гріє, воно холодне, як (...). Тільки (...) дуб стоїть і не боїться (...) вітру.

Орієнтовні слова для довідок: Золота, різнокольорове, (наче) золотий дощ / парашутики, (як) лід / кришталь, могутній, осіннього.

Вправа 4. «Текст-навпаки» (Світ антонімів)

Завдання: Заміни підкреслені слова на протилежні за значенням (антоніми), щоб похмурий текст перетворився на радісний.

Матеріал для учня:

Настав зимовий вечір. Повіяв холодний вітер. Сонце зайшло. Стало темно. Пташки заснули і замовкли. Настрій у Петрика став сумний.

III. Робота з фразеологізмами та синонімами в тексті

Вправа 5. «Фразеологічна маска» (Заміна слів стійкими виразами)

Завдання: Заміни виділені слова у тексті відповідними фразеологізмами з довідки.

Матеріал для учня:

Василько і Петрик були дуже схожі. Вони товаришували з першого класу і завжди були дуже дружні. Якщо хлопці бралися за якусь справу, то працювали завзято й дружно. Тому вчителька завжди їх хвалила.

Слова для довідок: *Не розлий вода; як дві краплі води; засукавши рукави.*

Ключ: Дуже схожі - *як дві краплі води*; дуже дружні - *не розлий вода*; завзято й дружно - *засукавши рукави*.

Вправа 6. «Сходинки синонімів» (Творче розширення образу)

Завдання: Заміни слово «говорить» або «іде» різними синонімами залежно від ситуації в тексті, щоб уникнути одноманітності.

Матеріал для учня:

Осінній дощ (іде) ... вже третій день. Старий дідусь повільно (іде) ... стежкою. А маленький хлопчик швидко (іде) ... до школи.

Варіанти для заміни: *Лле (сіє/накрапає), шкандибає (плентається), крокує (біжить).*

IV. Творче доповнення та перебудова тексту

Вправа 7. «Загублений фінал»

Завдання: Прочитай зачин та основну частину. Придумай і допиши 3-4 речення-кінцівку, використавши хоча б одне порівняння та один фразеологізм.

Матеріал для учня:

На подвір'ї школи діти знайшли пташку з пораненим крилом. Вона сиділа під кущем і тремтіла від холоду. Сергійко обережно взяв її на руки... (*Допиши, що було далі*).

Вправа 8. «Інклюзивний конструктор» (Спрощений варіант для дітей з ООП)

Завдання: Склади речення про мову, з'єднавши стрілочками ліву і праву частини.

- ✓ Слово до слова — ... | ... як соловейко в лузі.
- ✓ Рідна мова співає, ... | ... зложиться мова.
- ✓ Говорить так лагідно, ... | ... наче сонечко гріє.

V. Логіка та порядок слів

Вправа 9. «Словесний конструктор»

Завдання на виправлення речень, де зміст стає комічним через неправильний порядок слів.

Відредагуйте речення:

1. Дівчинка їла яблуко з великими бантами.
2. На стіні висів портрет поета в золотій рамі, який написав багато віршів.
3. Хлопчик малював собаку олівцями з довгими вухами.

Правильні варіанти:

1. Дівчинка з великими бантами їла яблуко.
2. На стіні висів портрет поета, який написав багато віршів. Портрет був у золотій рамі.
3. Хлопчик малював собаку з довгими вухами, використовуючи олівці.

VI. Деформований текст

Робота з деформованим текстом – це один із найефективніших прийомів у методиці навчання мови в початкових класах, який також є традиційним елементом конкурсних завдань (зокрема, на конкурсі імені Петра Яцика).

Цей вид роботи спрямований на розвиток логічного мислення, мовного чуття, уваги та вміння бачити структуру тексту чи речення.

Види деформації тексту та зразки завдань

Залежно від того, що саме «порушено» в тексті, виділяють кілька рівнів деформації:

1. Деформація на рівні тексту (Порушено послідовність речень)

Учень має визначити логіку розгортання подій, знайти зачин, основну частину та кінцівку, а потім розташувати речення у правильному порядку.

Завдання: Розташуй речення так, щоб вийшов зв'язний текст. Придумай і запиши заголовок.

Матеріал для учня:

- [] Раптом з-за лісу насунулася темна хмара.
- [] Мишко та Оленка збирали у лісі стиглі суниці.
- [] Діти швидко побігли до хатинки лісника і врятувалися від зливи.
- [] Спершу весело світило сонечко, і співали пташки.
- [] Почався сильний дощ, закримів грім.

Ключ: Правильний порядок речень: 2, 4, 1, 5, 3.

2. Деформація на рівні речення (Порушено порядок слів)

Слова в реченні переплутані. Учень повинен встановити граматичні зв'язки (узгодити закінчення) та повернути слова на свої логічні місця.

Завдання: Склади і запиши речення із поданих слів. Постав слова у правильну форму.

Матеріал для учня:

1. крило, лелека, поранити, під, знайти, куш, діти.
2. українська, Петро Яцик, мова, пишатися, рідна.

Ключ:

1. Діти знайшли під кущем лелеку з пораненим крилом. (Або: Під кущем діти знайшли...).

2. Петро Яцик пишався рідною українською мовою.

3. Граматична деформація (Пропущені прийменники, закінчення або зв'язки)

Текст втрачає зв'язність через те, що слова «не дружать» між собою або загубилися службові слова.

Завдання: Встав пропущені прийменники та розкрий дужки, узгоджуючи закінчення слів.

Матеріал для учня:

Весна прийшла ... (ліс). ... (дерева) з'явилися перші ніжні листочки. Пташки повернулися ... (вирій) і заспівали ... (гаї). Маленький пролісок пробився ... (торішня) листя ... назустріч сонцю.

Ключ: Весна прийшла до лісу. На деревах з'явилися перші ніжні листочки. Пташки повернулися з вирію і заспівали в гаях. Маленький пролісок пробився крізь торішнє листя назустріч сонцю.

4. Деформація «Словесний клубок» (Відсутність меж слів та речень)

Слова записані без пробілів, відсутні великі літери та розділові знаки в кінці речень.

Завдання: Розділи текст на слова та речення. Запиши правильно.

Матеріал для учня:

Рідна мова це скарб кожного народу чи знаєш ти нашу мову?

Ключ: Рідна мова — це скарб кожного народу. Чи знаєш ти нашу мову? Вона звучить як пісня.

Що розвиває робота з деформованим текстом?

- ✓ Синтаксичні навички: Дитина вчиться розуміти, що речення — це не просто набір слів, а закінчена думка, де всі елементи пов'язані граматично.
- ✓ Логічне мислення: Встановлення причинно-наслідкових зв'язків (що було спочатку, що потім, чим усе завершилося).
- ✓ Уважність та самоконтроль: Формується навичка перечитувати власноруч складений текст, щоб перевірити, чи є в ньому зміст.
- ✓ Творчі здібності: Часто після відновлення деформованого тексту дітям пропонується творче продовження, що стимулює розвиток зв'язного мовлення.

Методична порада для вчителя (Диференціація та НУШ): для того, щоб робота була ефективною для всього класу, використовуйте диференційований підхід:

- ✓ Високий рівень (учасники конкурсу): Дайте текст із «подвійною деформацією» – де переплутані речення, а в самих реченнях переплутані слова або допущені орфографічні помилки.
- ✓ Середній рівень: Надайте речення, де перепутано порядок, але перше слово вже написане з великої літери (це підказка для початку речення).
- ✓ Для дітей з ООП: Використовуйте метод «Картки-пазли». Роздрукуйте речення на смужках паперу різного кольору. Дитина може фізично переставляти смужки на парті, шукаючи логіку, замість того, щоб розпорошувати увагу на переписування з дошки. Також можна додавати малюнки-пиктограми до кожного речення.

Пропонуємо варіанти роботи з уривком тексту «Гроза над морем» Гурик Н. Ю. Ці вправи ідеально підходять для підготовки до конкурсу імені

Петра Яцика. Завдання побудовані за принципом «від простого до складного» і містять усі необхідні елементи: редагування, розставлення розділових знаків, роботу з синонімами, порівняннями та творче доповнення.

Завдання 1. «Рятувальник тексту» (Редагування та пунктуація)

Інструкція для учня: У цьому тексті «загубилися» межі речень, великі літери та розділові знаки. Розділи текст на речення, постав, де потрібно, крапки, коми та знак питання. Добери заголовок. Запиши виправлений текст.

Оригінал для картки:

Ми йдемо вузькою стежинкою понад морем хвилі підіймаються та з гуркотом падають на горизонті чорніє велика хмара вітер посилюється щохвилини чи встигнемо ми дістатися додому до початку грози.

Гурик Н. Ю.

Ключ для вчителя (правильний варіант):

Гроза над морем

Ми йдемо вузькою стежинкою понад морем. Хвилі підіймаються та з гуркотом падають. На горизонті чорніє велика хмара. Вітер посилюється щохвилини. Чи встигнемо ми дістатися додому до початку грози? [1]

Завдання 2. «Художнє слово» (Доповнення епітетами та порівняннями)

Інструкція для учня: Зроби текст більш емоційним та виразним. Пошир речення прикметниками-епітетами та встав порівняння замість дужок.

Хвилі підіймаються та з гуркотом падають на берег, наче (додай порівняння). На горизонті чорніє велика, (яка?) хмара. Вітер посилюється щохвилини, він злий, як (додай порівняння).

Орієнтовні відповіді дітей:

Хвилі підіймаються та з гуркотом падають на берег, наче велетенські розлючені звірі. На горизонті чорніє велика, страшна / волохата / грозова хмара. Вітер посилюється щохвилини, він злий, як дика тварина / роздратований пес.

Завдання 3. «Скарбниця синонімів та фразеологізмів»

Інструкція для учня: Виконай завдання за текстом, щоб показати багатство своєї мови.

1. Підбери 2-3 синоніми до слова «ідемо» (стосовно руху вузькою стежкою).

Варіанти відповіді: крокуємо, поспішаємо, прямуємо, чимчикуємо.

2. Заміни вислів «вітер посилюється щохвилини, стає дуже темно й страшно» одним фразеологізмом (словами-образами).

Варіанти відповіді: збирається на грозу; хоч око виколи (про темряву); аж душа в п'яти ховається (про страх).

3. Заміни фразу «дістатися додому дуже-дуже швидко, втікаючи від грози» фразеологізмом.

Варіанти відповіді: накивати п'ятами, летіти як на крилах, бігти стрімголов.

Завдання 4. «Творча кінцівка» (Розвиток мовлення)

Інструкція для учня: Текст закінчується запитанням: «Чи встигнемо ми дістатися додому до початку грози?».

Допиши продовження цієї пригоди (3–5 речень). Розкажи, чи вдалося героям сховатися від негоди, де саме вони перечекали дощ і які почуття у них викликала велична морська гроза.

Орієнтовний зразок дитячого твору:

Раптом небо прокреслила блискавка, схожа на золоту нитку. Ми припустили духу і побігли так швидко, як тільки могли. На щастя, неподалік скелі ми помітили невелику печеру. Там ми і заховалися від перших великих крапель дощу. Сидячи в теплі, ми зачаровано спостерігали, як бушує сердите море.

Варіант для дитини, яка потребує підтримки (інклюзія / ООП):

Замість самостійного написання кінцівки, запропонуйте дитині розставити речення у логічній послідовності за допомогою цифр:

- [] Раптом упали перші важкі краплі дощу.
- [] Ми злякалися, але вчасно побачили стару альтанку на березі.
- [] Небо стало зовсім темним від хмар.
- [] Там ми перечекали літню грозу у безпеці.

Також пропонуємо чудовий варіант завдання «Словесний клубок», де всі слова «зліпилися». На конкурсах такі вправи перевіряють уважність, знання меж слова, а також орфографічні навички, особливо написання прийменників із повнозначними словами (самостійними частинами мови).

Завдання 1. «Розплутай словесний клубок» (Роздільне написання)

Інструкція для учня: Під час бурі сильний вітер переплутав і зліпив усі слова разом. Розплутай цей клубок: розділи слова пробілами і запиши кожне речення правильно, зберігаючи розділові знаки.

Картка для роботи:

Грозанадморем

Мийдемовузькоюстежинкоюпонадморем.

Хвиліпідіймаютьсятазгуркотомпадають.

Нагоризонтічорнієвеликахмара.

Вітерпосилуєтьсящохвилини. Чивстигнемомидістатисядодомудопочаткугрози?

Ключ для перевірки:

Гроза над морем

1. Ми йдемо вузькою стежинкою понад морем. *(Зверніть увагу на роздільне написання прийменника понад).*

2. Хвилі підіймаються та з гуркотом падають. *(Зверніть увагу на прийменник з).*

3. На горизонті чорніє велика хмара. *(Зверніть увагу на прийменник на та словникове слово горизонті).*

4. Вітер посилюється щохвилини. *(Зверніть увагу на разом записане слово щохвилини).*

5. Чи встигнемо ми дістатися додому до початку грози? *(Зверніть увагу на прийменник до).*

Картка для дитини, яка потребує підтримки (інклюзія / ООП):

Щоб дитині було легше розрізнити межі слів, можна запропонувати варіант, де слова розділені вертикальними лініями, і потрібно просто переписати їх із пробілами:

Ми|йдемо|вузькою|стежинкою|понад|морем.

Хвилі|підіймаються|та|з|гуркотом|падають.

Це завдання чудово розвиває зорову увагу та орфографічну пильність, що є критично важливим на конкурсі Петра Яцика.

Ось варіант тексту, де слова вже розділені, але в них «заховалося» аж 10 орфографічних помилок на правила, які є базовими для учнів 3-4 класів (правопис ненаголошених е/и, префікси, буквосполучення -ться, чергування голосних та м'який знак).

Це класичне конкурсне завдання на перевірку орфографічної пильності.

Завдання 1. «Будь професійним редактором»

Інструкція для учня: Уважно прочитай текст. Знайди помилки у словах, виправ їх олівцем і перепиши текст охайно та грамотно.

Текст із помилками для картки:

Ми йдемо вузкою стижинкою понад морем. Хвилі підіймаюця та з гуркотом падают. На горезонті чорніє вилика хмара. Вітир посилюєця що хвилини. Чи встигнемо ми достатися додому до початку грози?

Ключ для вчителя (аналіз помилок):

1. Вузкою - вузькою (пропущено м'який знак для позначення м'якості приголосного).
2. Стижинкою - стежинкою (ненаголошений е, перевірне слово – *стéжка*).
3. Підіймаюця - підіймаються (правопис дієслів на -ться з м'яким знаком).
4. Падают - падають (пропущено м'який знак).
5. Горезонті - горизонті (словникове слово, потрібно запам'ятати літеру и).
6. Вилика - велика (ненаголошений е, перевірне слово – *вéлич*).
7. Вітир - вітер (написання суфікса -ер у закритому складі, у родовому відмінку е випадає – *вітру*).
8. Посилюєця - посилюється (знову правопис дієслів на -ться).
9. Що хвилини - щохвилини (прислівник, пишеться разом).
10. Достатися - дістатися (чергування голосних в основі дієслова, або заміна більш влучним синонімом – *дістатися/добратися*).

Завдання 2. «Картка-помічниця» (Для дитини, яка потребує підтримки / ООП)

Щоб полегшити виконання завдання для учнів з ООП, можна надати їм цей же текст, але слова з помилками виділити графічно (наприклад, підкреслити їх), або дати вибір із двох варіантів:

Ми йдемо (вузкою / вузькою) (стижинкою / стежинкою)...

На (горезонті / горизонті) чорніє (вилика / велика) хмара.

(Вітир / Вітер) посилюється...

Чи встигнемо ми (достатися / дістатися) додому?

Це допоможе дитині сфокусуватися саме на правилах правопису, не розпорошуючи увагу на пошук помилки у великому масиві літер.

Усі перелічені вище вправи – від розплутування «словесного клубка» до виправлення навмисних помилок та художнього доповнення – мають комплексний розвивальний характер. Вони не просто готують до формального виконання тестів, а системно розвивають такі ключові навички та якості дитини:

1. Мовна інтуїція та «мовне чуття»

Вправи на редагування суржику та кальок допомагають дітям на підсвідомому рівні відчувати милозвучність, чистоту та природну структуру

української мови. Дитина вчиться розрізняти штучні запозичення від нормативних слів.

2. Орфографічна та пунктуаційна пильність

Завдання з «захованими» помилками (як-от «*вилика*», «*підіймаюця*») змушують учня не просто механічно читати, а критично оцінювати кожне слово. Це розвиває зорову пам'ять, увагу до деталей та вміння миттєво застосовувати правила правопису (на ненаголошені голосні, м'який знак, дієслівні закінчення) на практиці.

3. Культура мовлення та багатство словникового запасу

Робота з синонімами, антонімами та фразеологізмами вчить дітей уникати одноманітності й тавтології (повторів). Замість використання 2-3 стандартних слів (наприклад, «*іде*», «*гарний*»), дитина починає оперувати десятками яскравих образних відповідників, що робить її власне мовлення (і майбутній конкурсний твір) багатим та гнучким.

4. Критичне та логічне мислення

Щоб знайти межі слів у злитому тексті або виправити речення з неправильним порядком слів (на кшталт «*дівчинка їла яблуко з бантами*»), учень має увімкнути логіку. Дитина аналізує зв'язки між словами, визначає причиново-наслідкові зв'язки й вибудовує правильну структуру висловлювання.

5. Творча уява та зв'язне мовлення

Дописування кінцівок або поширення речень епітетами й порівняннями перетворює учня з пасивного виконавця на автора. Розвивається вміння не лише будувати окремі речення, а й створювати цілісний, логічний, емоційно забарвлений текст.

6. Самоконтроль та психологічна стійкість

Вправи вчать дитину самостійно перевіряти написане, шукати власні огріхи перед здачею роботи (роль «коректора» чи «редактора»). Для молодшого школяра це закладає міцну базу для проходження будь-яких майбутніх тестувань чи олімпіад без зайвого стресу.

Отже, ці вправи перетворюють знання правил на вміння ними користуватися, формуючи з дитини грамотну, впевнену в собі мовну особистість. Педагог має ретельно добирати вправи і завдання мовленнєвого спрямування, ураховуючи вікові особливості учнів.

Беззаперечним є той факт, що продумана підготовка до успішного виконання запропонованих конкурсних завдань з української мови імені Петра Яцика сприяє формуванню в учнів не лише удосконалення мовної практики, а й сприяє формуванню в них бережливе ставлення до краси слова, до країни та людей, які є носіями української мови.

Список використаних джерел

1. Диктант «Гроза над морем» 3 клас (дистанційне навчання)
<https://vseosvita.ua/library/diktant-groza-nad-morem-3-klas-distancijne-navcanna-245515.html>
2. Матеріал опрацьований за допомогою ресурсу Gemini
https://gemini.google.com/app/62cc8be7229080b3?utm_source=app_launcher&utm_medium=owned&utm_campaign=base_all